

2014-04-17
Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

**Synpunkter på företaget Fennovoimas miljökonsekvensbeskrivning (feb. 2014)
för ett kärnkraftverk i Pyhäjoki, Finland.
Ärendenummer NV-07324-13**

I egenskap av boende i Robertsfors kommun vill vi härmed yttra oss utifrån hur vi kan komma att påverkas av Fennovoimas planerade kärnkraftverk i Pyhäjoki, Finland. Avståndet mellan kommunens centralort Robertsfors och Pyhäjoki är endast cirka 16,7 mil. Vi anser inte att den nu aktuella MKBn på ett tillfredsställande sätt besvarar och beaktar nedanstående frågeställningar och synpunkter:

1) I Fennovoimas miljökonsekvensbeskrivning, sammanfattning för internationellt samråd från oktober 2008, framgår på sidan 32 (4.15) att det värsta scenario som man då räknade med, var en allvarlig reaktorolycka klass 6, på den 7-gradiga internationella INES-skalan. Man skriver att: ”granskning av allvarligare olyckor än de av INES-klass 6 är inte motiverade i miljökonsekvensbedömningen, eftersom sådana olyckor i praktiken måste vara omöjliga för att ett kärnkraftverk ska få byggnads- och driftstillstånd i Finland.”

I den nu aktuella MKBn redovisas på sid. 205, i kapitel 7:14:1, gränsöverskridande konsekvenser av en allvarlig kärnkraftsolycka. Fennovoima redogör här för konsekvenser av utsläpp motsvarande en olycka av INES-klass 6, men bedömer även följderna av en olycka motsvarande INES-klass 7.

**Att Fennovoima i aktuell MKB nu även bedömer följderna av en olycka motsvarande INES-klass 7, måste väl betyda att företaget har insett att även en så allvarlig olycka i praktiken kan vara möjlig vid den planerade anläggningen i Pyhäjoki?
Hur kan företaget, trots denna insikt, fortskrida med sin planering av kärnkraftverket?**

2) Försäkringsfrågan är oerhört central vid kärnenergiproduktion. Pengar kan naturligtvis inte återställa förstörd natur och kan heller inte lindra mänskligt lidande, men trovärdiga planer för ekonomisk kompensation är ändå, inför en eventuell realisering av kärnkraftverket, ett grundkrav. Inom EU arbetar man, sedan ett antal år, med att ta fram gemensamma försäkringsavtal. Försäkringsavgifterna kommer med säkerhet att ligga betydligt över dagens nivåer, och

kärnenergiens ekonomiska lönsamhet kan därmed ytterligare kraftigt ifrågasättas.

Kostnader för skador uppkomna vid en kärnkraftsolycka är svåra att verkligt överblicka.

I Sverige Radios programserie "Atomnotan" (Programmet "Oklarheter kring ersättning vid kärnkraftsolycka") anger man att de ekonomiska kostnaderna för Fukushima-olyckan beräknas bli så mycket som 1500 miljarder kronor (ca.159 miljarder euro). I samma program hänvisas till en fransk undersökning som anger att de faktiska kostnaderna vid en allvarlig olycka uppgår till så mycket som 4000 miljarder kronor (ca.424 miljarder euro).

Finland höjde år 2012 sin försäkringsnivå till 0,7 miljarder euro (700 miljoner euro) vilket alltså, trots en kraftig höjning, ligger betydligt under de 159 miljarder euro som Fukushima-olyckan beräknas komma att kosta.

Kommer det att finnas pengar för att, i någon mån, sanera de områden i vår kommun som eventuellt skulle komma att kontamineras vid en olycka?

Kommer ersättningsnivåer för förstörd egendom, minskade inkomster, höjda kostnader mm. att täcka de verkliga ekonomiska kostnaderna/förlusterna?

3) I MKBn skjuts frågor gällande metoder för mellanlagring och slutförvar av kärnavfall på framtiden. Avfallet är livsfarligt i 100 000-tals år. Globalt sett är frågan ännu olöst, trots många års forskning. I MKBn, sid. 12, står att läsa: "Slutförvaringen av använt kärnbränsle börjar tidigast på 2070-talet, och därför kan man även beakta den tekniska utvecklingen inom branschen..."

Att på detta sätt vältra över ansvaret för att lösa frågan om ett säkert slutförvar på kommande generationer, och på eventuell framtida teknisk utveckling, är oacceptabelt.

Det radioaktiva kärnavfallet kommer att förvaras i mellanlager vid anläggningen i Pyhäjoki fram till "tidigast 2070-talet", för att därefter successivt transporteras till det tänkta slutförvaret.

Vi frågar oss hur Fennovoimas säkra och långsiktiga plan för mellanlagring, transporter och slutförvaring av kärnavfall ser ut?

Finns det planer på att bygga ett slutförvar i anslutning till anläggningen i Pyhäjoki?

4) Fördjupad problemanalys krävs även angående nedanstående punkter:

Det råder osäkerhet kring **hur de stora mängderna varmt kylvatten på lång sikt kommer att påverkar Bottenvikens och Kvarkens marina miljö?** Kommer det att få negativa konsekvenser för fisket? Kommer algblomningen att öka? Finns det övertygande forskningsresultat i ämnet?

Vid normal drift av ett kärnkraftverk släpps små mängder radioaktiva ämnen rutinmässigt ut i omgivande luft och vatten, vilket klargörs i MKBn sid. 77. **Hur kommer denna lågdosstrålning på lång sikt att påverka levande organismer i området?**

Problem med packisens eventuella effekter på anläggningen är även det en källa till oro, då is-situationen i Bottenviken/Kvarken ofta är mycket svår.

5) Den snabbt växande natur- och ekoturismen bygger sin verksamhet på att området har ren och relativt oförstörd natur. Detta är en ovärderlig skatt för bygden och utgör en mycket viktig tillväxtfaktor. Ett kärnkraftverk i närområdet riskerar att på ett dramatiskt sätt undergräva fundamenten för dessa verksamheter.

Jordbruket är en grundbult i Robertsfors kommuns näringsliv. Risken för kontaminering av vår jordbruksmark ingjuter stor oro i många kommunmedborgare.

I kommunen finns stora områden vinterbete för ren. Rennäringen drabbades oerhört hårt av olyckan i Tjernobyl, och lider än i dag av sviterna efter denna. Snart 28 år efter olyckan kasseras fortfarande renkött, och renar stödutfodras för att minska mängden radioaktiva ämnen i köttet.

Bär- och svampplockning är stora ekonomiska och livskvalitativa faktorer i vår kommun. Bärbranschen är idag en viktig näringsgren i Västerbotten och svampplockning har potential att framgent utvecklas på liknande sätt.

Vi är övertygade om att etablering av ett kärnkraftverk i Pyhäjoki, negativt skulle påverka alla de ovan nämnda näringsgrenarna. Vid en olycka med radioaktivt utsläpp riskerar förödelsen att bli mycket kännbar. Men även om den stora olyckan inte inträffar så kan kommunens grund för näringsliv urgröpas då framtidstron hos många rubbas, och därav följer att viljan till nyetableringar och investeringar riskerar att minska.

6) Många människor i kommunen känner en legitim oro inför att bo granne med ett kärnkraftverk. Denna rädsla grundar sig på det faktum att kärnkraftsolyckor har skett, och med säkerhet kommer att ske även i framtiden.

Framtidstro och hopp, vilka är grund för en bygds utveckling, riskerar att förtvina.

7) Klimatförändringarna gör att vi globalt sett får räkna med flera grader varmare genomsnittstemperatur. Förändrat klimat, med tex fler skyfall och värmeböljor, kommer att leda till risk för ökad missväxt och brister i livsmedelsförsörjningen, och som en följd därav, social och politisk oro. FNs klimatpanel, IPCC, betonade nyligen sambandet mellan förändrat klimat, missväxt och ökat antal konflikter. Vid social och politisk instabilitet ökar riskerna för terrorism och attentat. Vi står inför en mycket oförutsägbar framtid och att i detta läge nyetabla sårbar kärnkraft visar brist på långsiktig analys.

Vi vill med kraft poängtera att miljökonsekvensbeskrivningen måste innehålla långsiktiga och djupgående analyser av de förväntade klimatförändringarnas möjliga effekter på kärnkraftsanläggningens säkerhet; inte enbart utifrån direkt vädermässiga fenomen som tex stormar och översvämningar, utan framför allt ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv.

8) Det ryska helstatliga atombolaget Rosatom kommer att få en helt dominerande roll vid anläggningen: De kommer att äga minst 34% av aktiekapitalet och blir därmed den klart största enskilda ägaren. De kommer att leverera anläggning, inklusive reaktor, och ska förse kärnkraftverket med kärnbränsle. Koncernen Rosatom arbetar, förutom med kärnenergi, bl a med atomvapen. Putinregimens Rosatom har, enligt ryska nyhetsbyrån Inter-Tass, skakats av flera korruptionsskandaler. Härvan har bekräftats av ryska inrikesministeriet (Dagens Industri 140210). Ryssland har under Putins ledning utvecklats mot en allt mer totalitär stat, som tydligt visar brist på respekt för demokratiska värden. Landets agerande i och omkring Ukraina den senaste tiden har ytterligare tydliggjort detta.

Det framstår som extremt osäkert och riskfyllt att bygga kärnkraftverket i Pyhäjoki i intimt samarbete med ryska Rosatom.

Hur kan Fennovoima garantera att det ryska engagemanget inte blir ett säkerhetsproblem?

Avslutningsvis:

Ovanstående åtta frågeställningar och synpunkter belyser bara en liten del av alla de risker och negativa effekter som följer av kärnkraftsplanerna i Pyhäjoki. Listan kunde göras mycket, mycket längre. De direkta följderna av en svår olycka skulle för oss i Robertsfors kommun självklart vara förödande. Men nästan lika förödande är de mer diffusa, indirekta effekter, såsom ökad oro och minskad upplevd livskvalitet, som uppkommer redan vid byggnationen av kärnkraftverket. Robertsfors kommuns utvecklingspotential och attraktionskraft riskerar att kraftigt minska.

Bifogad namninsamling med 1452 namn, i en kommun på endast drygt 6.700 personer, understryker det massiva folkliga motstånd som finns i Robertsfors kommun mot planerna på att etablera kärnkraft i Pyhäjoki.

Vid kommunfullmäktigesammanträde den 5/3 2014 beslutade Robertsfors kommun att göra ett tydligt ställningstagande mot planerna på att bygga ett kärnkraftverk i Pyhäjoki, och motsatte sig all etablering av kärnkraft vid Bottenviken och Kvarken.

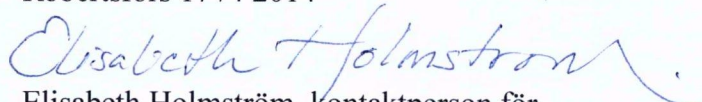
Beslutet togs med mycket stor majoritet då endast 3, av fullmäktiges 31 ledamöter, reserverade sig mot beslutet.

Vi vill genom detta yttrande markera att Fennovoima i miljökonsekvensbeskrivning (feb.2014) lämnar många mycket centrala frågeställningar obesvarade.

Vi vill understryka att många boende i Robertsfors kommun uttryckt sin starka oro över, och sitt kraftiga avståndstagande mot, Fennovoimas planer på att bygga ett finskt-ryskt kärnkraftverk i Pyhäjoki. (se kopior av namnlistor i bilaga 1)

Vi vill visa på att Robertsfors kommun, via beslut i kommunfullmäktige, gjort ett tydligt ställningstagande mot ett bygge av kärnkraftverk i Pyhäjoki, och att Robertsfors kommun motsätter sig all etablering av kärnkraft vid Bottenviken och Kvarken. (se kopia av beslut i bilaga 2)

Robertsfors 17/4 2014

Elisabeth Holmström, kontaktperson för
Robertsfors-gruppen av nätverket Kärnkraftsfritt Bottenviken

Ånäset 17/4 2014

Erik Ahnquist, ordförande för
Robertsfors-kretsen av Naturskyddsföreningen.